

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXX. In alternativis debitoris est electio, & sufficit alterum
adimpleri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

hominum numerus crescit, insidiæ, & odia foventur, Magistratus, & Iudicum autoritas minuitur. Denique malorum omnium impunitas confirmatur.

Quamobrem & Regulæ hujus, & Isidori saluberrima suasio attendenda est. In malis promissis rescinde fidem: in turpi voto. muta decretum: quod incautè voluisti, ne facias. Impia enim est promissio, quæ scelere adim-

pletur. 22. q. 4. c. 5. ubi Glossa breviter. Aliud in malis promissis, aliud in male promissis: primum non est servandum, secundum sic. Caietan. latè in 2. 2. q. 80. art. 1. Less. c. 18. Dub. 3. c. 17. Dub. 6. Navarr. c. 12. n. 15. vers. 16. Tholo. l. 21. c. 2. n. 3. Sayrus in clave l. 5. c. 6. 2. 2. & c. 7. n. 2. Corarr. in c. Quamvis pactum. Part. 1. §. 6. n. 6. Suarez. 11. de relig. l. 2. de iuram. c. 14. Escobar. Tract. 3. Exam. 3. c. 1. n. 4. & sequ.

REGVLA LXX.

In alternativis debitoris est electio, & sufficit alterum adimpleri.

QVia duæ partes Regulæ sunt, una in alternativis electio debitoris est. Altera sufficit alterum adimpleri, dividimus & separatim explicabimus.

§. 1. *In alternativis debitoris electio est.*

I. **S**umpta est ex l. plerumque v. ult. ff. de iure dot. l. Si in emptione. 34. l. Si ita. 25. ff. de contrah. empt. l. Si quis pen. C. de condict. indeb. Insti. de adition. Exempla passim obvia sunt. 1. Si à principe duo beneficia promissa sunt tibi, non tuum, sed ipsius erit, utrum potius dare velit. 2. Si quis vinum, vel frumentum in solutionem exigat, debitoris est alterutrum dare. 3. Si testator servum, vel pecuniam legaverit, hæredi, liberum relinquitur, stichum dare, vel plutum. 4. Si ex tribus filiabus unam

tibi in matrimonium Cajus promiserit, illa, quam dedit, contentus eris. 5. Si bovem vel arietem debeo, ait Caramuel in Theol. fundam. n. 619. arbitrii mei est, nunc bovem, nunc arietem præstare. Solo arbitrio, & voluntate mutare licet. l. Eum, qui. ff. de verb. oblig. Horum, & similium ratio est, quia nisi electio permetteretur debitori, ejus qui offert, vel proponit, voluntas nullum effectum haberet, sublata nimirum optione, quæ in beneficio includitur. l. Cum quid. ff. si certum petatur. D. ennas in Reg. 235.

II. Alternativarum propositionum quatuor genera sunt, ad quæ alia omnia referantur.

1. Est personarum, cum inter plures personas alternatio fit, de qua in l. Cum quidam. C. de verb. signif.

2. Rerum, cum inter plures res, ut in di-

in dicta l. §. Sin autem. l. Cum res. §. sed si Stichus ff. de legat. 1.

3. Locorum, cum inter diversa loca, ut in §. Non inique l. 3. ff. de eo, quod certo loco dari oport. bit.

4. Temporum, cum inter plura tempora electionem damus. l. Si ita stipulatus 109. de verb. oblig. Has species totidem mixtæ consequuntur, ut si cum personis locum, cum loco tempus conjungas, vel alio quolibet modo, etiam trimembri conjunctione consocias. v. g. Dico Romæ hastam ultimo die anni currentis.

III. Amplia 1. Vt quæ facultas Titio competit faciendi electionem, transeat ad ipsius hæredes, pariterque ad hæredes legatarii, & similibus. l. Si stipulatus fuero. 76. ff. de verb. obl. Illud ff. de optione legata. Limitatur tamen in legato alternativo, quando altera ipsius pars conditionalis fuerit. Tunc enim si pendente conditione legatarius deceat, sicuti nec legatum, ita neque electio ad hæredem perveniet. Everh. in h. A natura alternativa. Roman. singulari §. Barb. hic.

Amplia 2. Vt destructa una parte alternationis, altera debitori obveniat, ita ut vel eam quæ superest, vel quæ perempta est, æstimationem percipiat. Ita DD. ad l. Cum res. 47. v. sed si Stichus. & V. Qua ratione. ff. de legat. 1. Dummodo ita se habeant partes alternationis, ut neutra ab altera necessariò dependeat: nec una magis principaliter promissa aut proposita sit.

Amplia 3. Vt etiam facta semel ele-

ctione, licitum debitori sit, variare quoties voluerit. l. Eum qui. 138. §. 1. de verb. oblig. l. qui ex pluribus. ff. eod. & consentiunt ibidem Interpretes: adeo ut ne litis quidem contestatio istam mutantæ voluntatis facultatem adimat. Cum purè stipulatus es, ait Venuleius ad l. eum qui certarum. §. 1. de verb. oblig. illud aut illud dari, licebit tibi, quoties volueris, mutare voluntatem in eo, quod præstaturus sis.

Amplia 4. Vt si fortè per errorem utrumque solverit debitor, liceat illi repetere, quod placuerit. l. pen. C. de cond. indeb. quia ut Fulgosius existimat, conditio indebiti est quasi restitutio in priorem statum. Sicut ergò ante errorem, ita post illum quoque liberam electionem habet.

Amplia 5. Ad res spirituales, ejusmodi est matrimonium. Nam si promiseris Cassandræ aut matrimonium, aut certam pecuniæ summam, facies utrumlibet, & si pœnituerit pecuniam dedisse, capies uxorem: & si uxorem acceperis, etiam subsecuta copula, ac consequenter matrimonio (secundùm antiquos Canones, c. de illis. de conditio oppos. hodie correctos per Concil. Trid. Sess. 24. c. 1.) adhuc manere potestatem eligendi alteram partem dicit Peckius. Nam facultas eligendi non tollitur per commixtionem subsecutam, cum id nullo jure caveatur. Alber. in diction. suo ad v. Matrimonium, quinto. Licet enim copula faciat de sponsalibus conditionatis sponsalia pura, eaque purificata in matrimonium transire.

6. de

c. De illis de condit. appof. non tamen admittit facultatem eligendi alterum ex alternativenè promissis, cum id nusquam in legibus aut sacris canonibus expressum sit: quod tanquam valdè singulare commendat. *D. Præses in loc. legalibus Loco, à natura alternativorum. Ita Petrus Pechius,* quam verè ac solidè nostri instituti non est hoc loco discutere. Legi potest *Thom. Sanch. l. 1. de matrim. disp. 26.*

IV. *Limita 1.* In alternativis actionum in quibus electio creditoris est, ut actione, quâ voluerit, experiat. *l. Si servus. 108. §. Cum homo. ff. de legatis l. Ratio est,* quia si debitori electio relinqueretur, nunquam finem suum actor consequi posset, impediente reo litem, ex qua damnum metuit. Pari modo, si quis promittat certo tempore solvere, aut pignus dare, ad creditorem spectare electionem DD. volunt. Nam si electionem debitor habeat, poterit fieri, ut nunquam solvat, sed pignus dando suspendat expectatione creditorem. Hoc tamen non videtur ita universale, ut nulla exceptio detur.

Limita 2. In alternativa poenarum, quarum electio penes Iudicem manet, nisi aliud exprimat. Hic enim non de rei, sed juris favore agitur, nec obscurum est, datâ reo electione minorem ab illa poenam semper præferendam esse. *c. Quoniam frequenter. §. ult. ut lite non contest. l. 1. c. de his, qui latrones. Dixi nisi aliud exprimat Iudex* Nam si ad ipsum reum verba dirigat, dicendo v. g. solvat 1000. aureos, vel urbe excedat, liberum reo erit alterutrum facere.

Limita 3. In alternativis personarum, inter quas prærogativa ordinis, &

affectionis est. Tunc enim ordo literæ servatur. *l. Cum pater. ff. de legatis ff. 1. Molina de primog. l. 1. c. 6. n. 7.* Hinc in substitutionibus filius filiæ præferitur, quamvis hæc multum annis superaret. Idem valet in testamento si ponatur ita, substituo Cajum, vel Gracchum, præferetur enim Cajus. *l. 11. Cum pater.*

Limita 4. Quoties lex, aut mens disponentis, aut materia subiecta aliud suadet. *l. Generaliter. c. de institut. & substitut. l. Lucius 2 ff. de hered. instit. Socinus lauson, & alii.* Maximè si ex opposito timenda sit iniquitas aliqua. *V. Barb. hic.*

Limita 5. In alternativa locorum. Romæ solvam, vel Neapoli dicit debitor: creditoris erit determinare locum solutionis. Interest enim ipsius, ut absque incommodo, & damno quod sibi debetur, accipiat. *l. 2. §. Scævola. ff. de rei, quod certo loco.* Idem valet in alternativa mixta rerum, & locorum. Quod tamen ita temperandum, ut ante petitionem creditoris debitori electio relinqueretur. *l. 3. ff. de eo, quod certo loco. V. Camb. hic.*

Addunt aliqui alternativas in legatis, & beneficiis principum, sed istæ limitationes per alias limitationes declarandæ, & firmandæ sunt, ut satis videatur lectoris iudicio, & discretioni relinquere. *Barb. in Tract. de dictiomb. n. 363. V. Everhard. in loco, à natura alternativorum. Vivianum in Comm. huius Reg. Duen. in Regula 235. Damasus in Reg. 6. Negusant. Tr. de pign. Part. 5. Memb.*

I. Damasus in Regula 6.

§. 2. Suf.

§. 2. Sufficit alterum adimpleri.

Defumitur ex l. In eo, §. ubi verba ff. hoc tit. l. Si heredi. V. disunct. ff. de cond. dir. inst. l. cum pupill. 78. de cond. & demonstr. eod. Institur. de heredum inst. §. pen. Sic enim absque alio quolibet, bene servatur verborum proprietas, & natura ejusdem dispositionis, quemadmodum exempla docent. Promitto domum, vel agrum, & similia passim obvia.

Fallit tamen 1. In alternativa personarum, quæ in conjunctivam resolvitur. l. 4. C. de verb. sign. ubi generaliter dicitur, cum plures in testamento nominantur, non disjunctivè, sed copulativè numerandos, ut nemo fraudetur à commodo testatoris. Disjunctiva enim in ejusmodi eventu in copulativam definit, quemadmodum in aliis quoque. ex g. in interdicto Quod vi, aut clam. Aut præpositio pro Et inanis simè posita est. V. Barb. Tract. de diction. n. 46.

Fallit 2. Quando alternativa concipitur per particulam, seu, quæ non tam distinguendi, quàm copulandi causa videtur adjecta. l. Si quis ita. 32. V.

Hoc enim. ff. de auro, & arg. legato, ubi Gloss. & DD. Hoc tamen in multis non habet locum Vnde ex materia subjecta, & adjunctis formandum erit judicium, an disjunctivè, an copulativè accipienda sit.

Fallit 3. Quando alternativa ponitur inter genus, & speciem partem & totum. l. apè 53. V. Et cum diximus ff. de verb. signif. Et tradit Barr. communiter receptus in l. 1. ff. de reb. dubiis. Everh. in lo. à natura alternativ. limit 3.

Fallit 4. In alternativa legum, ut sunt illa, quibus in progressu suorum responforum Iuriconsulci utuntur, vel quibus aliquando leges, & statuta concipiuntur, quæ sanè, nisi incommoda velimus, necessario oportet interdum copulativè accipere, ut patet ex l. pen. V. quemadm. C. de verb. sign. l. ubicunque. ff. de fideiussorib. l. Quintus. V. planè iun. Gloss. v. qua. ff. de aur. & arg. leg. cum aliis, de quorum intellectu Cynus, Bart. & alii.

Fallit 5. Vbi materia subjecta, scopus & finis, aliaque adjuncta contrarium sequi compellunt. Quæ in re certam regulam frustra quæris, quando per judicium discretionis, ea, in quibus litera deficit, supplenda sunt. V. Barb. hic. & in Axiomate 32. num. 1.

REGVLA LXXI.

Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multò magis admittendus.

I. Sumitur ex l. Inventus nemo. §. cui enim à possessione dejectus actionem habet, adeoque multò fortius, dum ponit in eo, qui legitime præscribit. Is possidet, exceptionem. c. placuit. nr. §. Post.

B b

est.